

**Adroddiad i'r:** Pwyllgor Craffu Cymunedau

**Dyddiad y Cyfarfod:** 1 Mawrth 2012

**Swyddog/Aelod Arwain:** Cyfarwyddwr Corfforaethol: Dysgu a Chymunedau

**Awduron yr Adroddiad:** y Rheolwr Ymgysylltu â'r Gymuned; y Rheolwr Adfywio Strategol; a'r Pennaeth Cyllid ac Asedau

**Teitl:** Cyllid Cymunedol

---

**1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?**

Y cyllid sy'n cael ei ddyrannu i alluogi Grwpiau Ardal Aelod i gefnogi prosiectau â blaenoriaeth yn eu hardaloedd a chyllid ar gyfer prosiectau cymunedol yn y dyfodol.

Mae'r adroddiad hefyd yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r aelodau am gynigion i reoli nifer o gronfeydd ymddiriedolaeth mewn gwahanol fodd.

**2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?**

Mae'r Pwyllgor Craffu wedi gofyn am adroddiad ar ddyrannu £50,000 i bob un o'r chwe Grŵp Ardal Aelod (GAA) ac i gynnwys yn benodol wybodaeth am

i. y meini prawf sy'n sail i ddyrannu'r arian a'r ffordd y defnyddir yr arian er budd y cymunedau, a

ii. y ffrydiau ariannol sydd ar gael am gyllid cymunedol y dyfodol (cyllid cyfalaf/refeniw/cynllun tref) gan gynnwys cyfleoedd arian cyfatebol drwy Gynllun Datblygu Gwledig Cymru, Cist Gymunedol Cyngor Gwasanaethau Gwirfoddol Sir Ddinbych (DVSC) ac unrhyw arian arall sydd ar gael.

**3. Beth yw'r Argymhellion?**

Bod adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno ar ôl dadansoddi'r budd sy'n casglu i'r gymuned yn sgil prosiectau a gefnogir drwy'r dyraniad i'r Grwpiau Ardal Aelod.

## **4. Manylion yr adroddiad**

### **4.1 Cefndir y dyraniad**

- 4.1.1 Ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol, rhoir gwybod am sefyllfa'r gyllideb derfynol i'r Cabinet ac yna'r Cyngor llawn sy'n cymeradwyo pob dyraniad tanwariant neu orwariant a phob trosglwyddiad i/o gronfeydd wrth gefn a darpariaethau.
- 4.1.2 Ar ddiwedd 2010/11 roedd gan y Cyngor danwariant. Cynigiwyd defnyddio £300k o hwn i gefnogi un o flaenoriaethau'r Cyngor, sef agosáu at y gymuned. Cefnogwyd hyn yn y Cabinet ar 21 Mehefin ac fe'i cymeradwywyd ar 5 Gorffennaf. Cynigiwyd y gellid gwneud hyn drwy'r Grwpiau Ardal Aelod a ailgynnullwyd yn ddiweddar. Byddai hyn yn galluogi'r Grwpiau Ardal Aelod i gael yn uniongyrchol at gyllid i fynd i'r afael â materion yn eu hardal ac yn galluogi'r Cyngor i fynd i'r afael â materion lleol.
- 4.1.3 Cafodd yr holl Aelodau Etholedig wybod am y dyraniad i'r Grwpiau Ardal Aelod gyda nodyn cyfarwyddyd yn egluro'r egwyddorion a oedd yn sail i'r dyraniad, y ffordd y bydd y broses yn cael ei rheoli a'r amserlen debygol ar gyfer ei dosbarthu. Ynghlwm wrth y cyfarwyddyd oedd ffurflen cynnig prosiect i'w defnyddio gan yr Aelodau (Atodiad 1).
- 4.1.4 Rhoddwyd cyfarwyddyd pellach ym mhob cyfarfod Grŵp Ardal Aelod wedyn a bu'n eitem safonol ar yr agenda ers hynny.

### **4.2 Dosbarthu'r cyllid**

- 4.2.1 Bu'r chwe Grŵp Ardal Aelod i gyd yn trafod y ffordd y byddent yn mynd ati i ddosbarthu'r cyllid ac, er bod y Swyddogion wedi amlygu'r canllawiau sy'n amodi lleiafswm gwariant o £10,000 i bob prosiect, cafodd rhai o'r Grwpiau anhawster yn cytuno prosiectau mawr a fyddai o'r un budd i bob ward/ardal ddaearyddol. Penderfynodd y chwe Grŵp wedyn ddyrannu yn y modd canlynol:

#### **Dyffryn Dyfrdwy**

Byddai'r £50,000 yn cael ei ddosbarthu'n gyfartal rhwng Llangollen a Chorwen (gan gynnwys Cynwyd/Llandrillo-yn-Rhos).

#### **Dinbych**

Dyrannwyd y cyllid fesul ward.

#### **Elwy**

Dyrannwyd y cyllid fesul Aelod unigol.

#### **Prestatyn**

Dyrannwyd y cyllid i nifer o brosiectau mawr a fyddai o fudd i'r dref gyfan.

### **Y Rhyl**

Dyrannwyd y cyllid fesul ward.

### **Rhuthun**

Dyrannwyd i un neu ddau brosiect mawr a fyddai o fudd i'r dref a'i chefnwlad.

- 4.2.2 Mae'r Aelodau wedi defnyddio'r Ffurflen Cynnig Prosiect sydd wedi'i chyflwyno i'r Tîm Gweithredol Corfforaethol i'w chymeradwyo gyda'r costiad priodol a chymeradwyaeth o ran Gwasanaethau.
- 4.2.3 Yn Atodiad 2, mae trosolwg ar y prosiectau a gyflwynwyd hyd yma. Rhagwelir y bydd yr holl gyllid hwn wedi'i ymrwymo cyn diwedd y flwyddyn ariannol hon. [Mae'r atodiad hwn wedi'i eithrio ar hyn o bryd o ddatgeliad cyhoeddus yn rhinwedd paragraff 14 o Ran 4 o Atodlen 12A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972].

## **4.3 Adolygu'r broses**

- 4.3.1 Mae'n rhy gynnar gwerthuso'n gynhwysfawr yr effaith y mae'r prosiectau wedi'i chael ar y gymuned a hynny'n bennaf gan nad yw llawer o'r prosiectau wedi cael y cyllid ond ers rhyw fis. Er bod y budd yn amlwg i rai o'r cynlluniau a gyflwynwyd, h.y. cyfrifiaduron i ysgolion, mae angen dadansoddi eraill ymhellach, fel y taliadau gostyngedig am barcio ceir yng nghanol y dref, dros gyfnod sylweddol. Awgrymir felly fod adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno ym mis Mehefin/Gorffennaf gyda dadansoddiad manwl o'r budd sydd wedi cronni o bob prosiect.
- 4.3.2 O safbwynt gweinyddol, bu'r broses yn llafurus i'r Swyddogion yn arbennig pan oedd nifer o brosiectau wedi'u cyflwyno efallai mewn un ward yn unig.
- 4.3.3 Oherwydd cyfansoddiad daearyddol rhai o'r Grwpiau Ardal Aelod, nid yw'r cyfarwyddyd a roddwyd i ganolbwyntio ar ddau neu dri phrosiect mawr wedi'i fabwysiadu, ac mae hynny wedi arwain at brosiectau llai a fydd yn amlwg yn cael llai o effaith ar y gymuned.

## **4.4 Ffrydiau ariannol ar gyfer cyllid cymunedol yn y dyfodol**

O ystyried y sefyllfa ariannol anodd sy'n wynebu'r Cyngor, nid yw'n debygol y bydd cyllid ar y lefel hon ar gael yn y dyfodol. Fodd bynnag, mae'r Cyngor wedi dechrau cymeradwyo Cynlluniau Tref ac mae wedi dyrannu cyllid sylweddol i gefnogi'r rhain. Bydd adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau yn y dyfodol i gynnig y ffordd orau o gydlynu'r rhain â chyllid arall fel cyllid refeniw a chyfalaf cymunedol, cyllidebau adfywio ac arian cyfatebol.

## **4.5 Cyfleoedd arian cyfatebol**

- 4.5.1 Yn wahanol i'r cynllun busnes blaenorol ar gyfer prosiectau wedi'u hariannu gan y Cynllun Datblygu Gwledig sy'n gwasanaethu Sir Ddinbych wledig, nid yw'r un cyfredol yn gwneud darpariaeth o gwbl ar gyfer grantiau cyfalaf i brosiectau cymunedol oherwydd ni chafodd y cais am Gronfa Allweddol Wledig bellach ei gefnogi gan Lywodraeth Cymru. Byddai'r cynllun nesaf yn dechrau ar 1 Ionawr 2014 a byddai'r rheoliadau arfaethedig fel y maent wedi'u drafftio ar hyn o bryd yn caniatáu defnyddio cyllid y Cynllun Datblygu Gwledig i gefnogi prosiectau cymunedol. Y blaenoriaethau a gytunir yn lleol a'u derbynioldeb i Lywodraeth Cymru fyddai'n pennu a fyddai hyn yn golygu y byddai cyllid ar gael at y diben hwn yn Sir Ddinbych.
- 4.5.2 Mae gallu Cist Gymunedol DVSC i gefnogi prosiectau cymunedol yn gyfyngedig oherwydd dim ond grantiau bach hyd at £250 a ddarperir ganddi.
- 4.5.3 A'r cyfleusterau ar gyfer Gemau Olympaidd Llundain yn cael eu cwblhau, dylai fod mwy o gyllid y Loteri ar gael i brosiectau mewn mannau eraill nag a fu yn y blynyddoedd diwethaf.
- 4.5.4 Mae Rhaglen Cyfleusterau a Gweithgareddau Cymunedol (CFAP) Llywodraeth Cymru'n darparu grantiau am brosiectau cymunedol a dim ond i sefydliadau cymunedol y mae ar gael; nid yw awdurdodau lleol yn gallu gwneud ceisiadau i'r rhaglen hon.
- 4.5.5 Un o'r ffynonellau cyllid cynyddol ar gyfer prosiectau cymunedol yn Sir Ddinbych yw'r diwydiant gwynt. Mae ymgynghoriad yn mynd rhagddo ynghylch trefniadau i dalu'r £750,000 o gyllid budd cymunedol y flwyddyn am 25 mlynedd o 2014 sy'n codi o fferm wynt ar y môr Gwynt y Môr ac mae trefniant tebyg wedi'i awgrymu ar gyfer fferm wynt ar y tir arfaethedig Clocaenog.

## **5. Cronfeydd Ymddiriedolaeth**

- 5.1 Y Cyngor yw'r ymddiriedolwr ar gyfer nifer o gronfeydd a osodwyd naill ai gyda'r Cyngor neu gyda chyrrff a'i rhagflaenodd. Mae rhai o'r cronfeydd hyn yn dyddio o'r adeg cyn y Rhyfel Byd Cyntaf. Byddai'r cronfeydd yn cael eu rhoi'n gyffredinol at ddiben penodol neu i helpu preswylwyr ardal arbennig. O ystyried oedran rhai cronfeydd, nid ydynt mwyach yn ddigon o faint i gynhyrchu digon o incwm i'w ailddosbarthu, neu mae'r dogfennau gwreiddiol ar goll heb fod diben y gronfa'n glir rhagor.

Mae tua 55 o wahanol gronfeydd a chyfanswm gwerth y cronfeydd yw rhyw £268k ac maent yn cynhyrchu ychydig filoedd o bunnoedd o incwm bob blwyddyn ac ychydig iawn o hwn sy'n cael ei wario wedyn. Nid yw rhai o'r cronfeydd llai wedi'u defnyddio ers nifer o flynyddoedd.

Mae'n amlwg nad yw'r adnodd hwn yn cael ei ddefnyddio'n ddigonol ac y gallai o bosibl fod o fudd i breswylwyr Sir Ddinbych petai'n cael ei reoli'n wahanol. Mae'r adroddiad drafft sydd ynghlwm yn Atodiad 3 yn cynnig sut

gellid defnyddio gwahanol fodel i reoli'r cronfeydd hyn a fyddai'n golygu bod modd cynhyrchu mwy o incwm a gwneud arian cyfatebol yn fwy tebygol. [Mae'r atodiad hwn wedi'i eithrio ar hyn o bryd o ddatgeliad cyhoeddus yn rhinwedd paragraff 14 o Ran 4 o Atodlen 12A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972].

**5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**

Mae dyrannu cyllid i alluogi'r Grwpiau Ardal Aelod i weithredu prosiectau sy'n flaenoriaeth i'w hardaloedd yn cynorthwyo'r Cyngor Sir i gyflawni ei nod strategol o "agosáu at y gymuned".

**6. Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?**

Cyfanswm y gost o ddarparu £50,000 i'w dyrannu gan bob un o'r chwe Grŵp Ardal Aelod oedd £300, 000.

**7. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd?**

Amherthnasol.

**8. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid**

Amherthnasol.

**9. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?**

Heb ddull strategol y mae'r holl fuddgyfranogwyr wedi cytuno arno, mae perygl y bydd cyfleoedd yn cael eu colli i sicrhau y defnyddir yr arian cyfatebol sydd ar gael yn y ffordd orau er budd mwyaf cymunedau'r sir. Bydd datblygu cynlluniau tref a chymuned yn helpu i liniaru'r risg hwn.

**10. Pŵer i wneud y Penderfyniad**

Mae Adran 2 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 yn rhoi'r pŵer i'r Cyngor wneud unrhyw beth y mae'n ystyried ei fod yn debygol i hyrwyddo neu wella lles economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol yr ardal.

**Swyddog Cyswllt:**

Rheolwr Ymgysylltu â'r Gymuned

Ffôn: 01824 70 6146

## **Dyrannu Cyllid yn y Gymuned i Grwpiau Ardal Aelod**

### **Cyfarwyddyd ar gyfer Cynigion**

Mae'r Cyngor wedi dyrannu £50k i bob un o'r Grwpiau Ardal Aelod. Diben y cyllid yw cefnogi un o flaenoriaethau'r Cyngor, sef 'Agosáu at y Gymuned'. Yn y ddogfen hon, mae cyfarwyddyd i'r aelodau ynghylch gwario'r cyllid hwnnw'n briodol.

### **Egwyddorion**

- Dylai gefnogi prosiectau lleol
- Gellir ei ddefnyddio i roi grantiau i gyrff eraill, ei wario'n uniongyrchol ar brosiectau newydd, neu i gryfhau neu wella gwasanaethau presennol y Cyngor
- Gellir ei ddefnyddio ar gyfer prosiectau refeniw neu gyfalaf ond ni all greu atebolrwydd parhaus am wariant gan y Cyngor
- Dylai prosiectau fod yn ddigon o faint i wneud effaith yn yr ardal leol – lleiafswm gwariant o £10k i bob prosiect
- Dylai prosiectau gael eu cefnogi gan dystiolaeth o'r angen amdanynt ac o'r budd / canlyniad a gyflawnant i'r gymuned leol
- Mae'n rhaid i brosiectau gael eu cytuno'n ffurfiol gan bob Grŵp Ardal Aelod. Ni all unrhyw aelod unigol ymrwymo gwariant. Os yw'n bosibl, dylid osgoi prosiectau lluosog ym mhob ward.

### **Proses**

- Mae'n rhaid cwblhau Cynnig Prosiect ar gyfer pob cynnig.
- Mae'n rhaid i unrhyw brosiect gael ei gytuno gan y Pennaeth Gwasanaeth perthnasol yn y Cyngor i sicrhau ei fod yn fforddiadwy ac yn ddichonadwy.
- Y Tîm Gweithredol Corfforaethol fydd yn cymeradwyo'r prosiectau yn y pen draw i sicrhau nad ydynt yn torri unrhyw reoliadau etc nac yn gwrthdaro ag unrhyw gynigion eraill. Mae hyn yn cynnig gwiriad annibynnol y gellir ei archwilio i sicrhau nad oes problemau o ran cywirdeb ac i sicrhau bod gwariant yn cael ei awdurdodi yn unol â'r cyfansoddiad.

## Amserlen

- Mae'r cylch nesaf o gyfarfodydd Grŵp Ardal Aelod ym mis Hydref a thybir y bydd cynigion yn cael eu cyflwyno i'r cyfarfodydd hyn, a phenderfyniadau'n cael eu gwneud naill ai yn y cyfarfodydd hyn neu'r cyfarfod canlynol yn gynnar yn y flwyddyn newydd.

<b>Cynnig Prosiect Grŵp Ardal Aelod</b>	
Beth yw enw'r prosiect?	
Faint fydd yn ei gostio?	
A oes unrhyw arian cyfatebol? Os Oes, nodwch y swm a'r ffynhonnell	
Yn eich barn chi, faint o amser y bydd ei angen i'w gyflenwi?	
Pwy fydd yn rheoli'r prosiect? (Adran o'r Cyngor, allanol etc)	
Beth fydd y prosiect yn ei wneud?	
Pam ydych chi'n credu bod y prosiect yn ofynnol? Pa dystiolaeth sydd gennych?	
Sut bydd y prosiect hwn yn dod â'r Cyngor yn agosach at y gymuned?	
Sut byddwch chi'n gwybod a yw wedi llwyddo?	